

Mirnapeč 31. maja. — Slaba letina se nam je izprva kazala spomladi; pozneje pa je ugodno vreme vse dobro poravnalo. Tudi vinogradi nam, ako nas Bog nesreče obvaruje, obetajo prav bogato trgateg. Tudi murbe so se prav dobro obnesle, le žalibog! da se ljudstvo tukaj za svilorejo malo zmeni. Zatoraj zaslužijo tem bolj pohvalo posamni, ki se ž njo ukvarjajo. Prav marljivo se sè svilorejo že več let peča Janez Povšè, posestnik Podborštom, četrť ure od vèlike ceste, in vsako leto so se mu črviči prav dobro obnesli. Posebno lepe pa ima letos, in sicer prav zgodnje: 1. maja so začeli že jesti, in zdaj se že začenjajo zavijati. Tudi France Rus, posestnik v Mirnipeči, ima veliko murbovih drevesec zasajenih in letos dovolj črvičev. Da bi jih le še drugih več posnemalo!

Iz Podgradovca blizo Dola 21. maja. — Željno pričakovani most čez Bistrico med Dolom in Beričevem je dodelan in dokončan. Z združeno močjo se vse naredi. Veliko let je bila govorica o tem mostu, al vse je bilo zastoj, ker naše prejšnje županstvo je vedno kuhalo pa nič skuhalo, se vedno pričkalo, da bi se most delal, pa vendar ga ni naredilo — zdaj se je pa naš „bauernministerium“, kakor ga poprejšnji odborniki imenujejo, poprijelo tega dela, in glejte! — v kratkem času je bil most dovršen. Zdaj se dosti očitno vidi, koliko več velja župan mimo „burgermajstra“, ako se ne ustraši truda in s krepko roko poprime tega, kar je treba. Toraj hvala, komur hvala gré! Posebna hvala Jožetu Jerovšek in Francetu Grotu iz Beričevega za njun trud in skrb, da sta les skupaj spravila, za delo pa vsi soseseki pod vodstvom našega župana Franc Šimenca, da se je tako v naglosti delo dovršilo, da si človek še misliti ni mogel, da je to mogoče, ker ima most dolžine 39 sežnjev. To ni majhna reč, ker je bilo še družega dela dokaj. Zdaj je pozabljen ves trud in hvaležni smo vsaki dan možem in soseseki, da imamo most. — Letina pri nas, hvala Bogu, dobro obeta, ako kakošna huda ura ne pride čez naše polje. Jabelka so zeló cvele, hruške po malem. Sadja ne bo primanjkovalo, ker ga vsako leto več sadijo; ker se nam Podgradovcem tudi sadne drevesnice dobro obnašajo, zato se bo pa lahko za naprej še več drevesec žlahnega plemena koj pri rokah imelo. Z gosp. J. P. drevesnico gre slabo; težko se bode tedaj spolnilo, kar se je v „Novicah“ bralo, da bode od svojega pičlega pridelka zemljišče dal učencem za praktični poduk. Zavolj tega, da svojo učiteljsko plačo o sv. Nikolu sprejema, morem pa povedati, da se je 17. t. m. spričalo, da je plačilo pošteno do malih krajcarjev sprejel.

Podgradovec.

Iz Borovnice. — Naj nam je dovoljeno, očitno pohvaliti izvrstnega domačega mojstra Miho Petroviča, bivajočega na Vrhniku. Izdelal je za borovniško cerkev turnsko uro, ktera kaj natančno kazaje čas na dva zvona četrtke ponavlja, na dva pa ure bije. Lično in dobro delo samo mojstra hvali in smemo ga z dobro vestjo občinstvu priporočati tem več, ker imenovani mojster je v ceni zmeren.

Iz Ljubljane. — Pretekli petek je mestni zbor potrdil nove volitve.

— Včeraj nas je prečastiti gosp. profesor Greuter, državni poslanec, ki ga tudi bralci „Novic“ kot neprestrašenega branitelja večnega prava in ljudskega blagostanja poznajo, na poti iz Postojne, kamor se je binkoštni pondeljek z našim domoljubnim gosp. grofom Barbom podal, v Ljubljani obiskal. Vsi smo bili srčno veseli izvrstnega moža, kogar cenijo tudi politični nasprotniki njegovi, pa tudi on je bil vesel, da je videl lepo našo deželo in našel udanih mu prijateljev.

Iz Ljubljane.

Vabílo.

Tako imenovana nemška stranka v Ljubljani (po deželi naši je ni, ker kopíca Nemcev brez draživcev v miru živi z narodom našim) je visocemu c. kr. ministerstvu izročila spisek, kterega zagovarja v 147. in 148. listu dunajska stara „Presse“. Njena pisarija je polna rabulističnih (zvijaških) fráz in grdi psovka na narodove voditelje in obžaljive dogodbe na Ježici demonstrativnega majskega potovanja se brez podlage na sodnjo preiskavo sprevračajo tako, kakor da bi se že znalo, kaj in kako je bilo. V glasovitem tem spisku ta stranka prav jasno in prav odločno svoje naméere odkriva, da v „stari nemški državi“ hočejo edino nemški gospodovati in nemško kulturo uganjati, slovenski narod pa vkljub njegovim pravicam ponemčiti.

Privrženci te stranke, to je, njeni kolovodje se po tem takem zvirajo kakor očitni šuntarji zoper ustavno ravnopravnost slovenskega naroda, kajti ne duha ne sluha ni v celem tem „Pressinem“ sestavku, da na Kranjskem biva narod slovenski, čegar pravice se morajo spoštovati.

Ta narod, komur gré moralična in pravna dolžnost skrbeti za ohranjenje in spopolnovanje svoje osebnosti in blagostanja, zahteva od ustavne vlade javno rabo svojega jezika v svoji domačiji, ker on mu je najljubši pogoj za to, da narod živi in se čedalje bolj omikuje, — pri vsem tem pa ne ovira Nemcev, da govorijo svoj jezik in se omikujejo po svoje.

In ker narod po svojih rodoljubih na postavni poti zahteva pravice iste, ki jih v ustavni državi uživati mora vsak narod, natolcuje se — čemur je „Pressini“ sestavek živa priča — da so omenjene nezgode na Ježici slovenski časniki, šole, prižnice, „Sokol“, čitalnice, po kaplanih in „Sokolih“ zapeljani kmetje krivi; — trdi se predrzno, da naša dežela je „dežela nemške države“, čemur priča je izid poslednjih volitev mestnih odbornikov, ker kažejo, da nemštvo, ki ga zahtevajo nekteri meščani, je želja cele dežele; — ni jih sram, prizadevanja narodnjakov, ki se za ustavno ravnopravnost in veljavo našega jezika na postavni poti pogajajo, psovati kot spletke in nateke zoper ustavo, — jih kriviti podpihovanja in udeleštva početij, ki se „organiziran komplot“ imenuje, — skušene prijatelje naroda našega imenovati zapeljivce ljudstva, strupeni svoj jezik in to prav brutalno brusiti nad njimi, oskrunjevati jih z obrekami, da so sovražniki ustave, same sebe pa kot svobodoljube svetu razglašati. Tako je početje liberalcev, kateri pod mernik hočejo staviti luč narodnih pravic, ki so po državnih temeljnih postavah in po potrjenji Njih Veličanstva cesarja zagotovljene vsem narodom avstrijskim! Namesti pravičnim biti narodu našemu, namesti se držati izrečenega pravila ministerstva dr. Giskre, da „v Avstriji vsak vedeti mora, da res prejme, kar mu po pravici gré“, sleparijo nasprotni agitatorji nevedne sè svojimi brezvestnimi (perfidnimi) izmišljami in skušajo po nepostavnih ovinkih vlisčiti si za pravico to, kar je krivica narodu!

V tacih neprenesljivih okoliščinah, ktere so gnjusoba tudi vsacemu poštenemu Nemcu, kateri družim privoščí, kar je njemu pravo, je neobhodna potreba, da se ustanovi po izvedenih domoljubih društvo, čegar cilj in konec bode varovati in izvrševati ustavne narodove pravice, — na postavni poti odvracati nakane in napade na ustavno našo pravo ter se v ta namen posluževati po ustavi nam zagotovljenih pripomočkov, in vsacemu, ki se zaveda narodnih pravic, biti na pomoč, da nikjer in nikoli, kadar gré za ustavno ravnopravnost, ne zgreši prave poti.

V ta namen tedaj, da se ustanovi društvo za varstvo ustavnih narodnih pravic se vabijo domoljubi bližnji in daljni dežele naše, kateri dandanes vsled očitnega „Pressinega“ programa čutijo preživo potrebo takega društva: naj blagovoljno oznanijo gosp. dr. Janezu Ahačiču, mestnemu odborniku in posestniku, da jih je volja pristopiti temu društvu, ki bode zvesto delalo na postavno-ustavni poti in čegar orožje bode edino samo: pravo (das Recht) v mejah temeljnih državnih postav. Kadar se oglasi več domoljubov v pristop, se bode po družbeni postavi predpisana pot nastopila, da se ustanovi to društvo. Časi so resni in nasprotniki naši nas sami morajo, da se osnova lojalno tako društvo, kateremu geslo bode: narodno pravo na podslombi ustavni!

V imenu več domoljubov.

— Stara dunajska „Presse“ je v svojem 147. in 148. listu prinesla take ogromne pošasti, da se morajo rešiti na drugi, ne časnikarski poti. Kakor slišimo, društvo „Sokolovo“ toži „Presso“, drugo pot pa, da bi mir se povrnil v deželo našo, naznanja „Vabilo“ v današnjem našem listu. Bivši minister Belkredi, ki se v „Pressinem“ pamfletu imenuje prvi začetnik (diabolus rotae) vsega, kar se „nepovoljnega godí nekterim liberalcem ljubljanskim“, se bode že sam zagovarjal, ako se briga za te „höchstbesteuerte.“ Kar pa „Presse“, ktera „Sokolce“ snesti hoče, omenja o tistem profesorji, ki je zdaj „sektionsrath“ ministerski, da ga je „terorizem“ narodnjakov silil, da „v en rog trobi z njimi“, jej rečemo le to, da pride še čas, ko se bode po lastno-ročnih pismih kameleonovih dokazalo, kdo se je silil, a ne, kdo je siljen bil, in da oni „sektionsrath“ pristopivši društvu „južnega Sokola“ je v nekem shodu njegovem ponosno rekel: „zdaj sokol še le ima kljun!“ — „Laibacherici“ pa na njen epistelj, v katerem ravna po svojem dobroznanem rokodelstvu, da striže in zavija „Novičine“ spise po svoji meri, ne odgovorjamo nič družega, kakor to, da jo vprašamo: kako je to, da je brž prihitela z razsodbo c. kr. graške nadsodnije o sokolovi pravdi na dan, o razsodbi iste nadsodnije pa, o kateri je bil župan dr. Costa prav čisto nedolžen spoznan, „ljubeznjiva Laibacherica“, čeravno je ta razsodba že pred bila v Ljubljani, ni črhnila ne besedice ne? Se vé, da tako naznanilo bi ne bilo voda na — njen mlin!

— Včerajšnja „Laibacherica“ je naznanila, da je neka „deputacija Ljubljančanov“ (zakaj skriva imena teh poslancev?) nesla „adreso“ ministerstvu na Dunaj. Ker ti „poslanci“ niso poslanci niti mestnega zbora ljublj. niti deželnega zbora kranjskega, pričakujemo od pravoljubja ministerskega saj to, da se njih „adresa“ po principu „audiatur et altera pars“ razodene legalnim našim poslancem, ki so v državnem zboru na Dunaji in kateri poznajo naše mestne in deželne razmere bolje, kakor jih sukati hoče kakoršen koli „Partheimannöver.“ Naši poslanci bodo ministru povedali, kako strupeno je ona stranka v deželnih zborih zatirala ravnopravnost narodu našemu v šoli itd. in kdo je po takem kriv nemira; oni mu bodo povedali, da je laž, kar ta stranka blodi o pešanji kupčijstva ljubljanskega; naj se le število trgovcev od leta 1848. primeri s številom od 1868. leta; — oni mu bojo povedali, da žitna trgovina in špedicija ste onemogle, kar se je železnica v Trst odprla, in da po tem so ubožali mnogi delavni Krakovčanje in Trnovčanje, katerih pa se nobeden izmed „Pressinih“ ljudskih osrečevalcev ni usmilil. To in še več družega resničnega bodo ministru povedali naši postavni poslanci, da se vidi, čegavo je pravo in

da bode po pravilu „vsacemu svoje“ na slovenski zemlji enkrat konec ostudnemu nemškutarskemu prepiru.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — V zbornici poslancev 26. maja je minister bogočastja in nauka naznanil, da je Njih Veličanstvo potrdilo 3 medvérske postave (glej stran 182. današnjega lista), zaradi katerih je v državnem zboru in zunaj njega bilo toliko hrupa. Zbornica poslancev je molče sprejela ministrovo sporočilo; tudi Dunaj ni bil razsvitljen in nobene druge demonstracije ni bilo, ker vse to se je neki zabranilo od više strani. — Umrl je tiste dni tudi oče verskega edikta dr. Mühlfeld, ki toraj ni doživel cesarjeve potrdbe. Kaj poreče Rim k novim postavam, ki so razrušile konkordat, ni še znano. — Zbornica gospôska je pred binkoštnimi prazniki postavila o kontroli državnega dolga, postavila zaradi soli in colno in kupčijsko pogodbo z nemškim colnim društvom sprejela v vsem tako, kakor je zbornica poslancev sklenila; le postavila zaradi žganja je premenila v dveh točkah. Tedaj je tudi zbornica gospôska se udala ogerski sili, kakor je knez Jablanovski rekel, in baron Doblhoff se je pri tej razpravi skazal kaj nevednega fiziologa, češ, da živinska sol ne služi temu, da bi se živina pitala, ampak le za to, da živina bolje prebavlja!! Po takem ostanejo kmetovalci za zdaj brez živinske soli.

— Danes se snide zopet zbornica poslancev, in začno se prevažne finančne obravnave, o katerih se je v zbornici in zunaj nje že prevdarjalo silo veliko in kterege prevdarjanja konec bode: ali državni bankrot ali pa visoki davki; kakor se dosihmal kaže, bode večina za prvo, ako spet se v trenutku ne vrže zbornica na drugo misel.

— Državni zbor prestane neki 15. dné t. m. do jeseni in deželni zbori se začno 15. avgusta.

Ogerska. V ogerskem državnem zboru 28. maja je minister Andrassy naznanil, da je pruska vlada 24. maja o colni in kupčijski pogodbi dovolila v to, da se cesar naš ne imenuje več „cesar avstrijski“ samo, ampak „cesar avstrijski in kralj ogerski“, cesarstvo naše ne več „Avstrija“, ampak „državne pokrajine Njih Veličanstva“. Temu imenu je po zahtevah ogerskega ministerstva pritrdil Bismark, zato so gromoviti eljen-klici odmevali po ogerskem zboru na gomili staročastnega imena „Avstrija.“

— Kako zoperno je Magjarom slišati o postavi zaradi ravnopravnosti pod ogersko krono živečih narodov, kazalo se je spet 22. maja v ogerskem zboru, ko mu je slovanski poslanec Dobrzanszky izročil peticijo ogerskih Slovencev.

Listnica vredništva. Gosp. A. D. v B: Škoda za ves trud zamorca umivati; tudi P. ne bo bel, dokler je vreme tako.

Milodari za ubogo vdovo Erzenovo.

Brez imena 10 gold. — Gosp. P. E. iz P. 2 gold. — Gosp. B. Kuhar 1 gold. — Gosp. dr. Srnec 1 gold.

Žitna cena

v Ljubljani 30. maja 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. — — banaške 6 fl. 70. — turšice 3 fl. 50. — soršice 4 fl. 30. — rži 3 fl. — — ječmena 2 fl. 80. — prosa 3 fl. 30. — ajde 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. 10 — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 2. junija.

5% metaliki 56 fl. 80 kr. Ažijo srebra 114 fl. 35 kr.
Narodno posojilo 62 fl. 50 kr. Cekini 5 fl. 55 kr.